

Хоким ёрдамчилари Хитойда амалиёт ўтайди

**АЙНИ ПАЙТДА ЎЗБЕКИСТОН ҲУКУМАТИ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ТАРКИБИДА КАМБАҒАЛЛИКНИ
ҚИСҚАРТИРИШ ВА БАНДЛИК ВАЗИРИ БЕҲЗОД МУСАЕВ РАҲБАРЛИГИДАГИ ВАЗИРЛИК ИШЧИ ГУРУХИ
ХИТОЙ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИДА БЎЛИБ ТУРИБДИ**

Дунёдаги йирик мамлакатлардан бири ахолисининг ўзини ўзи банд килиш борасидаги ютуқлари, маҳаллий ишлаб чиқариш технологиялари ва касаначилик тажрибалари ўрганилмоқда. Ишчи гурӯҳ Хитой давлатининг турли провинциялари олис ва яқин худудларида истиқомат килиувчи аҳоли пунктларидаги камбагалликка барҳам бериш олиши тажрибалар барҳам танишмоқда.

Ташриф амалий ишларга бой бўлмоқда. Сафарнинг илк кунидаги вазир бошлигига ишчи гурӯҳ Хебей провинциясининг Баодин шаҳрида бўлди. Делегация аъзоларига ушбу шаҳарнинг Қишлоқ туманларини ривожлантириш миilliй бюроси бошлиғи ўринбосари Сян Тянбао, Камбагалликни кисқартириш бўйича халқаро Хитой маркази директори ўринбосари Ли Син ва Баодин шаҳрининг Қишлоқ туманларини ривожлантириш бўлими бошлиғи Ши Вей ҳамроҳлик

килди. Ишчи гурӯҳ Фулинг окгуридаги Луотован ва Гусятай қишлокларида борди, ушбу қишлоклarda камбагалликни кисқартириш борасида амалга оширилган ишлар билан танишди.

Айтиш керакки, Фулинг округи Тайхан тоғи фарбий қисмida жойлашган минтақа саналади. Бу сўлим гўша баодинг шаҳридан энг яшил маскандир. Худуддан иккита тезорар йўл – Баофу ва Сифу ўтади. Сионсин тезорар темири йўли жорий йилда курилиши бошаниб, Фулингда станция очилган. 2012 йил 29-30-декабрда Хитой Халқ Республикаси Баш котиби Си Цзиньпин қишлоқлика қарши курашиб ва мамлакатни ривожлантириш жараёнлари билан танишиш мақсадида Фулингга ташриф буюради. Худуддаги Луотовон хамда Гусятай қишлокларида бориб, бутун партияни қашшоқлика қарши курашиб бўйича янги даврага сафарбар этиши тўрисида қарор қабул қиласди. Натижада Фулингда 2020 йил февраль ойидан бошлаб

қашшоқликини қисқартиришга эришилган. Жумладан, 164 да камбагал қишлоқдаги 108 минг нафардан зиёд аҳоли қашшоқлиқдан чиқарилган.

Вазир Беҳзод Мусаев бошлигидаги ишчи гурӯҳ Филингдаги замонавий бодорчиликка ихтинослашган агропарк фаoliyati билан танишди. 26 гектар ер майдонини эгаллаган агропаркда олма, нок, гипот каби мевалар этишириш, асаларди боксида ва минерал сув ишлаб чиқариш ўйлга кўйилган бўлиб, қишлоқлардаги 795 нафар аҳоли бандлиги таъминланади.

Шунингдек, «Хебеи Гуоху Биотехнологий» Со. Лтд томонидан 50 гектар ер майдонидаги ташкил этилган кўзикорин этиширишга мўлжалланган иссиқхона парки фаoliyati ўрганилди. Мазкур иссиқхоналарни иситишда кўёш панелларидан фойдаланилади. 500 нафардан ортиқ ишчилар бандлиги таъминланган бўлиб, ҳар бир ишчининг даромади йилига 20 минг юнани (қарийб 3 минг АҚШ доллар) ташкил этади.

Давоми 2-саҳифада.

Маош ошса, жарима ва божлар ҳам ошадими?

Үй олди-сотидида енгиллик берилди. Янги қонунга кўра, уй-жойларни бошқа шахсга сотишдаги нотариал ҳаракатлар учун тўловлар қатъий микдорда, яъни Тошкент шаҳри ва вилоят марказларida 300 минг сўм (аввал 900 минг сўмгача), бощка худудлarda 150 минг сўм (аввал 450 минг сўмгача) этиб белгиланди. Бунда йиллик 322 мингта олди-сотди шартномалари учун аҳоли ихтиёрида 7,5 млрд. сўм қолади.

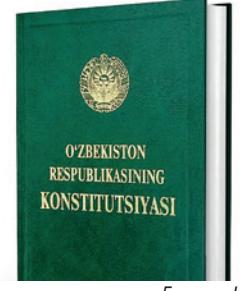
3-саҳифа

Жаримани вақтлироқ тўлганга чегирма берилади

15 кун ичига жарима миқдорининг 50 фози ёки 30 кун ичига 70 фози ихтиёрий равишда тўлнанган тақдирда, жариманинг қолган қисми тўлнанимайди.

4-саҳифа

Махалланинг ҳуқуқий мақоми аниқ белгиланяпти

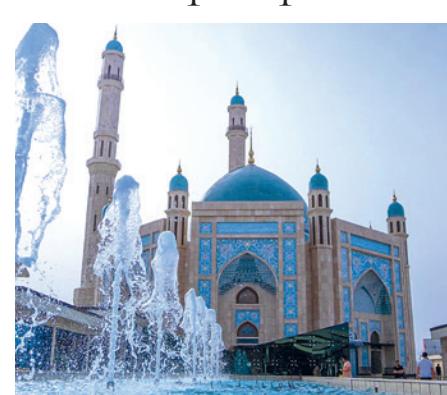
5-саҳифа

Алимент тўламаган Энди қамалмайдими?

Шу қунгача вояга етмаган Фарзандининг таъминоти учун алиментларни ўз вақтида тўламаган шахсларга 15 сутка қамоқ ёки БХМинг 20 баравари, яъни 6 млн. сўм миқдорида жарима жазолари бор эди. Мисол учун, 2021 йилда алимент тўлашдан бўйин товлаган 5,3 минг, 2022 йилда эса 8,7 минг нафар фуқаро мавзумий қамоқ жазосига тортилган. Аммо қонунчиликдаги бундай чоралар алимент олувчи томонга ҳеч қандай наф бермасди...

7-саҳифа

Рамазон ҳайитида хайрли амаллар бор

8-саҳифа

Бугунги сонда:

«Фарзандим болаликдан ногирон... Бирор имтиёз борми?»

3

16 ёшга тўлмаган ногиронлиги булган босаси бор аёлларга ҳар йили уч иш кунидан кам булмаган муддат билан ҳақ тўлнадиган кўшимча таътил берилади. Шунингдек, улар хошигла кўра, ҳар йили ўн турт календарь кундан кам булмаган муддат билан иш ҳақи сақланмаган холда тъилга чиқиши мумкин.

Шахс судланган бўлса, оиласи жабр чеккан...

5

Конституция қабул қилингани заҳоти ҳаётимиз бирданнага ўзгариб, муаммоларимиз барҳам топиб қолмайди. Референдумдан кейин ҳам тинимиз мөхнат қилишимиз, янги-янги foилиарни ҳаётга тадбик этишимиз, қонунларга ўзгаришилар киритишимиз, бир сўз билан айтганда, инсон қадр-қиммати, унинг муносиб ҳаётни учун курашни давом этиришимиз зарур бўлади.

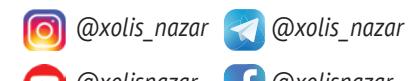
Рекламада нималар тақиқланган?

6

Реклама жойлаштириш максадида давлат таъбирлари ва маросимларининг намойишни узуб кўйиш, reklama va reklama ҳакидаги анонс товушининг баландлиги дараҷасини рекламилашадиги реклама ҳакидаги анонс билан узуб кўйилган теледастур ва телекўрсатув товушига нисбатан баландроқ қилиб белгилаш, телекўрсатувлар намойиш килинаётганда реклами мақсадларида ҳаракатланувчи сатрдан фойдаланишга рухсат берилмайди.

Сайтимизга ўтиши учун QR-кошини телефонингиз оркали сканер қилинг!

Бизни ижтимоий тармоқларда кузатинг!

ИСПОХОТ

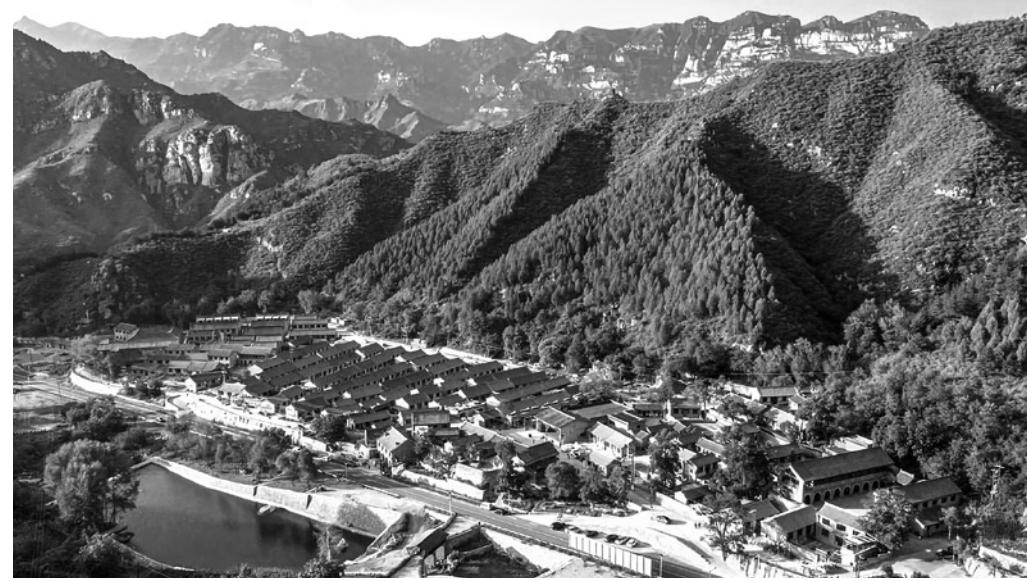
WWW.UZMAHALLA.UZ

Давоми. Боши 1-саҳифада.

Ҳоким ёрдамчилари Хитойда амалиёт ўтайди

Ташриф давомида Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги ҳамда «Чонгкинг» халқаро ҳамкорлик тренинг маркази ўртасида англашув меморандум имзоланди. Унга кўра, юртимиз маҳаллаларидағи 9 минг 400 нафар ҳоким ёрдамчилари «Хитой тажрибаси асосида камбағалликини қисқартириш» мавзусида иккى хафта мобайнида хитойлик мутахассислардан онлайн таълим олади. Мазкур лойиҳанинг 2-боскичида 200 нафар ҳоким ёрдамчилари шу йилнинг куз ойларидаги Хитойда иккى ҳафталик амалиёт ўтайди.

Мазкур амалиётни ўташ билан боғлиқ ҳарахатлар «Чонгкинг» халқаро ҳамкорлик тренинг маркази томонидан коплаб берилди. Шунингдек, Камбағалликини қисқартириш ва бандлик вазирлиги ҳамда Хитойнинг «Национал Энгинееринг Ресеарч Центер» миллий тадқиқот маркази билан Ўзбекистон ҳудудида «Жұнсао» технологияси асосида курғоқчиликка чидамли ўсимлик етишириш лойиҳасини амалга ошириши юзасидан келишувга эришилди. Мъълумот учун, ушбу ўсимлик 30 кунда 40 сантиметр, 60 кунда 1 метр, 100 кунда 4 метргача ўсади. У 1 гектар майдонга экилса, ундан 300 тонна чорва учун озуқа, 100 тонна кўзикорин, 24 тонна органик минерал ўғит олиш мумкин. Унинг поясидан қурилиш панели (ДСП) ва қофоз ишлаб чиқариши йўлга кўйса бўлади.

Хитойда камбағаллик қандай қисқартирилади?

Шу ўринда, Хитой ҳукумати қишлоқларда камбағалликини қисқартиришда нималарга асосий эътибор қартағанинг тўхталиб ўтсан. Юқорида кайд этилганидек, Фулинг округидаги Луотован ҳамда Гусзятай қишлоқлағига мамлакат раҳбарининг ташрифидан сўнг бутун Хитой бўйлаб аҳолини қашшоқликдан чиқариш бўйича ислоҳот бошланди.

Луотован қишлоғида 295 та хонадонда 582 нафар аҳоли истикомат килган ҳамда ўша даврда 189 та оила, яъни 447 нафар аҳоли қашшоқликда кун кечирган. Ҳудди шундай Гусзятай қишлоғида 152 та хонадонда 358 нафар аҳоли истикомат килиб, шундан 110 та хонадон (270 нафар аҳоли) камбағал оила сифатида рўйхатга олинган. Қашшоқлик даражаси 75 фоизни ташкил этган.

Аввало, мазкур қишлоқларда аҳолининг даромадини ошириш, кийим-чек, етари озиқ-овқат, таълим олиш, даволаниш ва ўй-жой билан таъминлаш бўйича дастур ишлаб чиқилган. Унга кўра, барча инфратизимла объексларини куриш ва таъмирлаш билан боғлиқ масалалар давлат томонидан тўлиқ ҳал этиб берилган.

Хусусан, йўл, коммуникация тармоқларидан ташҳари, поликлиника, маданият ўйи, кутубхона, кечакундуз хизмат кўрсатувчи банк шоҳобочаси, жамоат ҳожатхоналари, чиқинди тозалаш иншоотлари ташкил этилган, алоқа таянчи стансиялари, коммунал хизмат кўрсатиш обьектлари ҳар тономлана яхшиланган. Шундан сўнг камбағал оиласларнинг эҳтиёжи ўрганилиб, яшаш шароити оғир бўлган оиласлар ордер асосида янги ўй-жой билан таъминланган. Аҳолининг эски ўй-жойлари туристик компанияларга ижарага берилган.

Аҳолига тоғ ён бағридан фойдаланишга берилган ер майдонлари кўёш панелларини ўрнатиш, самарасиз фойдаланаётган ерларда агропарлар ташкил этиш учун тадбиркорларга иккиласми чиқарга бериш орқали кўшимча даромад манбаи яратилган. Фукаролар ер солиги ҳамда иккимачи ижарадан олинган даромад солигидан озод килинган. Шу билан бирга, агар фукаро давлат талаби бўйича экин эзкан бўлса, давлат томонидан ер майдонининг ҳажмига қараб субсидиялар ажратилган.

Луотован ва Гусзятай қишлоқлари кўзикоринни инновацион саноат усулида етиштириш, боғдорчилик ҳамда туризм йўналишларига ихтиёсашлаштирилган. Хусусан, Фулинг округи тоғи ва ялов ер майдонларида кўзикориинларни етиштириш учун 4 минг 600 та иссиқхоналар курилиб, биргаликда режалаштириш, бошқариш ва ягона бренд остида сотиш йўйла кўйилган.

Экотуризмни ривожлантириш максадиди бу иккى қишлоқда 20 дан зиёд, сайёхлик пунктлари ташкил этилиб, камбағал аҳоли сайёхлик хизмати кўрсатиш соҳасида иш билан таъминланган.

Юқоридағи қишлоқларда қашшоқликка карши курашиб бўйича амалга оширилган ишлар натижасида аҳоли жон бошига даромад 9 йил мобайнида 950 юандан (143 доллар) 17 480 юнагача (2 625 доллар) ошган. Мъълумот ўринда айтиш жоиз, Хитой Ҳалқ Республикасида жами 832 та камбағал округлар учун маҳсус «832» номли электрон тижорат платформаси яратилиб, ушбу худудларда жойлашган аҳоли томонидан етиштирилган ҳамда қайта ишланган қишлоқ хўжалиги маҳсулотларининг мазкур платформа орқали савдоши йўлга кўйилган.

БИЛАСИЗМИ?

1 майдан Жарималар МИҚДОРИ ОШАДИ

Шавкат Мирзиёев 28 марта куни иш ҳақи, пенсиялар ва нафакалар миқдорини ошириш тўғрисидаги фармонини имзолаганди. Шубъ угзарни билан Ўзбекистон базавий ҳисоблаш миқдори (БХМ) 1 майдан 330 минг сўмни ташкил этилди.

Айтиш керакки, жарималарни ҳисоблаш тартиби Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекс моддаларида белгилаб кўйилган. Бунда ҳисоб-китоблар БХМга нисбатлаб амалга оширилади. Хусусан:

■ ҳавфиззлик камарини тақмаслик – БХМнинг иккidan бир қисми, яъни 165 минг сўм;

■ техник кўрикдан ўтказилмаган, тиббийёт қутичаси ва бошқа фавқулодда вазиятларда ишлатиладиган воситалари бўлмаган автомобилини бошқариш – 165 минг сўм;

■ автомобилини ҳужжатсиз бошқариш – 330 минг сўм;

■ қизил чироқдан ўтиш – 660 минг сўм;

■ тўхтак ёки тўхтаб туриш коидаларини бузиш (нотўғри парковка) – 660 минг сўм;

■ шаттака олиш коидаларини бузиш – 1 миллион 650 минг сўм;

■ бошқарув вактида телефондан фойдаланиш – 990 минг сўм;

■ давлат ракам белгисизларни ҳавфиззималик билан ечиб олинган транспорт воситаларини бошқариш – 1 миллион 650 минг сўм;

■ йўл ҳаракати ҳавфиззигига таҳдид салувчи ёки авария холатини кептириб чиқарувчи гурух бўлиб ҳаракат килишда катнашиш – 1 миллион 650 минг сўм;

■ тезлики ошириб юбориш (20 км/с гача) – 330 минг сўм;

■ тезлики ошириб юбориш (20-40 км/с) – 1 миллион 650 минг сўм;

■ тезлики ошириб юбориш (+40 км/с) – 2 миллион 970 минг сўм;

■ (бошқа фукаролар ҳавфиззигини таъминлаш учун ўзга чораларни кўришга мажбур қўйган холда) қарама-қарши томонда ҳаракатланиши – 3 миллион 300 минг сўм;

■ транспорт воситаларини мост ҳолда бошқариши – 8 миллион 250 минг сўм жарима ёки 3 йилгача ҳайдовчилик гувоҳномасидан маҳрум қилиш;

■ қорайтирилган ойнали (руҳсатсиз «тонировка»), шунингдек, теварак-атрофий кўришни чеклайдиган копламали транспорт воситаларидан руҳсатсиз фойдаланиш – 8 миллион 250 минг сўм.

ТАШРИФ

«АҚШ әлчиси маҳалламизга келди»

Америка Кўшма Штатларининг Ўзбекистондаги фавқулодда мухтор әлчиси жаноб Жонатан Хеник бизнинг «Шодиёна» маҳалла фукаролар йигинидаги бўлди.

Мехмон Камбағалликини қисқартириш ва бандлик вазирлиги мутасаддилари ва туман ҳокими ҳамроҳлигига маҳалла ҳудудини айланди.

Маҳалла кутубхонаси, спорт майдончаси билан таниши, бир гурӯх маҳалла фоалярни, фукаролар йигини раиси ва ходимлари билан сувбатлашди.

Халқимизга хос ўзини ўзи бошқарув тизимининг бу ноёб усуси ҳақида кизиқин билдириб, фикр-мулоҳазалари билан ўткоҳлашди.

Шундан сўнг, элчи жаноблари «Шодиёна» маҳалласи боғида дарахт кўчати экди.

Бундаган ташҳари, Олмазор туманинг 1-сектор фоаляти билан танишитирildi.

ҳақида тушунчага эга бўлмаганман, – дейди элчи жаноблари.

– Маҳалла раиси фукаролар томонидан сайланишини, тизим оиласлар орқали ҳамкорликни ўйлаб кўйишидан иборат этиди. Жамиятда мухим роль ўйнайдиган маҳалла тизими билан бевосита ҳамкорлик килиш жараёнини ва яна кўп нарсаларни ўргандим.

Шундан сўнг, элчи жаноблари «Шодиёна» маҳалласи боғида дарахт кўчати экди.

Лола МИРОСАТОВА, Олмазор туманинг «Шодиёна» маҳалласи раиси.

ТАКЛИФ

«Очиқ бюджет»да «Менинг йўлим» лойиҳаси бошланди

Унинг «Ташаббуси бюджет»дан фарқи нимада?

Иқтиносидёт ва молия вазирлиги «Очиқ бюджет»дан навоётдаги лойиҳа – «Менинг йўлим» лойиҳаси учун старт берилганинг маълум килди. Мазкур лойиҳа Вазирлар Махкамасининг 2022 йил 2 февралдаги «Автомобиль йўллари соҳасида очикини стандартларни жорий этиш ва соҳада жамоатчилик назоратини кучайтириш чора-тадбирлари тўғрисидаги қарорига асосан жорий этилган.

Лойиҳага кўра, бюджет маблағларини сарфланишида фукаролар иштирокини янада ошириш ва юртимиздаги мавжуд ички йўллар сифатини яхшилаш максадида 2022 йилдан бошлаб, туман ва шахарлар бюджетлари параметрларida худуди ички йўлларни таъмирилаш учун ажратиладиган маблағларнинг 50 фоизи «Очиқ бюджет» ахборот портали орқали жамоатчилик фикри асосида аниқланган ички йўлларни таъмирилашга йўналтирилиши қатъий бўлгилаб кўйилган. Бу тизим «Ташаббуси бюджет» жараёнларидан фарқли ўларок бир йилда бир маротаба

ўтказилади. Ўхшашлиги – жараёнлар бевосита «Очиқ бюджет» ахборот портали орқали амалга оширилади.

Бунда ахборот порталаига ички йўлларни жамаатчилик фикри асосида шаклланадиган тақлифлардан ўтиш керак бўлади. Хар бир туман ва шахарларда билдирилган тақлифлар ичиши ўзлари кириптган тақлифга овоз бериси тақиқланади. Ички йўлларни таъмирилашга доир тақлифлар кириш учун тақлифларни ўтиш керак бўлади. Ахборот портала орқали тақлиф кириш учун эса, бевосита порталада рўйхатдан ўтиш керак бўлади. Хар бир туман ва шахарларда билдирилган тақлифлар бўйича берилган энг кўя овозлар соҳидан келиб чиқиб, юқоридан паства караланади.

Хайрулло АБДУРАҲМОНОВ.

РАИС ЕҢ Дафтариға!

Махалла раиси ишончнома беришга ҳакли

— Бир неча ҳафтадан сүнг хизмат сафарига кетаман. Йүккілігімдә ойлик маошимни оила азсоларимдан бири олиб түршии учун ишончнома қолдирмоқчынан. Эшишшишма, ушбу ҳуққат махалла раиси томонидан ҳам тасдиқланиши мүмкін экан. Шу ростми? Агар шундай бұлса, бунинг тартиби қандай?

Анвар РАХИМОВ, Тошкент шаҳри Яккасарой тумани.

Элмурод ҚАРШИЕВ,
Камбағалыктың қысқартырыш ва
бандлық вазиғлары бошқарма бошлиғи:

— «Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқарыш органдары түрғисидәги конунинг 15 модасыга асосан, фуқаролар йиғининин раиси хат-хабарларни, шу жумладан, пул ва посылкаларни олишта, иш ҳақыны ҳамда меҳнат мұносадатлары билан бөлгілік бўлган бошка тўловлар, муалиффлар ва ихтиориалрга тўланадиган ҳақлар, пенсиялар, нафакалар ва стипендиялар, шунингдек, банклардан суммаларни олишга ишончномаларни белгиланган тартибида тасдиқлаши мүмкин.

Вазиғлар Мажхамасининг 2019 йил 18 апрелдаги тегиши қарори билан тасдиқланган «Шахарчалар, қишлоқлар ва овуллар,

шунингдек, шахарлардаги, шахарчалардаги, қишлоқлардаги ҳамда овуллардаги махаллалар фуқаролар йиғинларининг раислари (оқсоқоллар) томонидан ишончномаларни тасдиқлаш тартиби түрғисидаги Низомда ишончнома.

Унга кўра, махалла раиси томонидан тасдиқланаётган ишончномаларга фуқаролар йиғинларининг номлари қайд этилган мурх босилиди. Ҳужжат давлат тилида расмийлаштирилди. Унинг матни фуқароларнинг талабига биноан, рус тилида ёки имкони бўлса, бошка макбул тилда берилади. Ишончномаларни тасдиқлаш фуқаролар йиғини жойлашган бинода амала оширилади. Мурожаатчи касаллиги, ногронлиги туфайли ёки бошка сабабларга кўра, махаллага бора олмайдиган айрим ҳолларда ишончномалар

фуқаролар йиғини биносидан ташқарида, юни мазкур жисмоний шахс ёхуд унинг вакили жойлашган жойда тўлдирилган.

Хужжат тасдиқлаб бериладиганда, ишончнома берувчинин мумомла лаёкати белгиланган тартибда аниқланади. Ишончнома вакил томонидан тузилган тақдирда, унинг ваколати ҳам текширилади. Махалла раиси томонидан фуқароларнинг мумомла лаёкати улар билан шахсий мулокот давомимида аниқланади. Ишончнома расмийлаштирилши учун ҳуққат киличуви шахсини тасдиқловчи хужжатни тақдим этади.

Махалла раиси ўз номига ва ўз номидан, хотинининг (эри) номига ҳамда унинг номидан, хотинининг (эрининг) ва ўзининг кариндош-урұғлари (ота-онаси, болалари, набира-

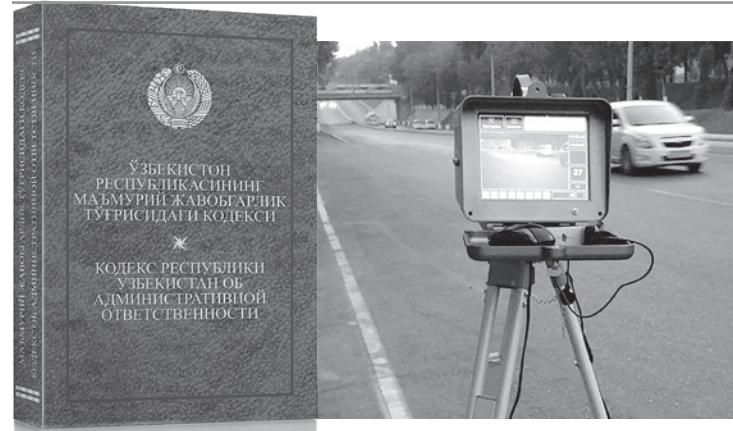
лари, туғишиган ақа-ука ва опа-сингиллари), улар билан васийлик ва хомийлик туфайли боғланган шахслар номига ҳамда уларнинг номидан ишончномаларни тасдиқлашга ҳакли эмас. Бундай ҳолларда ишончномалар исталган бошқа фуқаролар йиғинининг раиси томонидан амалга оширилади.

Оқсоқол ишончномани тасдиқлаб учун ўз иш жойидан ташқарига чиққанда, унинг транспорт харажатлари копланади. Ишончнома кўп билан 3 йил муддатга берилши мүмкін. Ишончномада муддат кўрсатилган бўлмаса, у берилган кундан бошлаб 1 йил мобайнида ўз кучини саклайди. Берилган куни кўрсатилмаган ишончнома ҳақиқий хисобланмайди. Фуқаролар йиғинининг раиси ишончномаларни тасдиқлаганлиги учун тўлов ундирилади.

Жаримани вақтлироқ тўлаганга чегирма берилади

— 2020 йилдан бошлаб, жарималарни ўз вақтида тўлаганларга 30 фоизлик чегирма тақдим этилмоқда. Ҳуқукбузар унга жарима солиши түрғисидаги қарор топширилган кундан бошлаб 15 кун ичидаги жариманинг колган кисмини тўлашдан озод килинади. 1 майдан мазкур қоидага ўзгартириши киришилар экан. Ҳуқ, эндиги тартиби қандай бўлади? Кимларга бу қоидат қўлланилмайди?

Элбек ШАРИПОВ, Тошкент шаҳри Чилонзор тумани.

Фаррух ЖЎРАЕВ,
Адм. вазиғлариги масъуль
ходими:

— Дархизиқат, шундай. Шибҳа фуқаролар уларга белгиланган жарималарни вақтлироқ тўласа, 30 фоизлик чегирма тақдим этилади. Мисол учун, хайдовчи тезлигини белгиланган мебъеддан оширгани учун БХМ-нинг бир барабари – 300 минг сўм жаримага тортилган бўлса, 15 минг сўми чида 210 минг сўмни тўлашдан тақдирда, у колган 90 минг сўми тўлашдан озод қилинади. Эндиликда соддадаши.

Гап шундаки, 2023 йил 18 апрелда Президент томонидан имзоланган тегиши конунга кўра, мавзумий жарималарни тўлашда ахолига кўшимчи куалликлар яратилиши мұносадати билан Мавзумий жавобгарлик түрғисидаги кодексга ўзгартириши киритилди. Конун 2023 йил 1 майдан энтиборан кучга киради.

Эндиликда кодекснинг 332-1-модасига киритилган ўзгартиши кўра, юқоридаги каби имтиёз барча турдаги жарималар учун қўлланилади. Яъни ҳуқукбузар унга жарима солиши түрғисидаги қарор топширилган тартиб амал килмайди.

БИЛАСИЗМИ?

Конунчиликка кўра, куйидаги жойларда тамаки маҳсулотини истеъмол килиш БХМ-нинг учдан бир кисми (100 минг сўм) мидорида жарима солинишига сабаб бўлади:

- ☒ иш жойларида;
- ☒ соғиқни саклаш, таълим, спорт-соғиқлаштириши мұассасаларидан;
- ☒ ёнғин чиқиш ҳафви бўлған жойларда;
- ☒ автомобилларга ёкилги кўшиш шохоб-чаларидан ба бошқа жамоат жойларидан.

Тамаки маҳсулотини махсус асрартилган жойлар ва (ёки) хоналарда истеъмол килиш лозим.

Хорижга чиқаётгандан микроқарз олиш мүмкин

МИГРАЦИЯ

— Биламизки, махаллаларда кўп ҳамюртларимиз хорижий давлатларга вактнинчалик ишлаш учун кетишиади. Жумладан, бизнинг маҳалла ҳам Россия, Қозогистонга ишлаш учун боришиади. Мана шундай маҳаллаларимизнинг хорижий давлатга етиб олиши учун молиявий кўмак кўрсатиш мүмкимки?

Зиёхиддин ЎКТАМОВ,
Фарғона вилояти Ўзбекистон тумани
«Намуна» маҳалласи раиси.

Севара ЎРИНБОЕВА,
Аддия вазиғлариги ахборот
хизмати раҳбари:

— «Ҳафсиз, тартибли ва қонуний меҳнат миграцияси тизимини жорий килиш чора-тадбирлари түрғисидаги

Президент қарорига кўра, 2021 йил 1 январдан бошлаб, кам таъминланган оила азсоларига вактнинчалик ишлаш учун хорижга чиқаётгандан 10 миллион сўмчага микроқарз бериш тартиби йўлга кўйилган.

Яъни «Ижтимоий химоя ягона реестри» ахборот тизими орқали кам таъминланган оила азоси сифатида эътироф этилган ёки «Темир дафтари», «Аёллар дафтари», «Шарлар дафтари»дан бирита киритилган ва ташкиллаштирилган меҳнат миграцияси йўли билан вактнинчалик ишлаташтирилган ҳуққатига чиқиб кетаётган шахсларга микроқарзлар бериш тартиби жорий килинган.

Микроқарзлар хорижда ишга жойлашиш (шу жумладан, йўл ҳақини тўлаш ва меҳнат фаoliyatiga руҳсат олиш) билан боғлиқ харажатларни коплаш учун 10 милион сўмчага миқдорда бир йил муддатга берилади.

Фоиз ставкасининг Марказий банк

асосий ставкасидан ошадиган, лекин асосий ставкасининг 1,5 бараваридан кўп бўймаган кисми Бандликка кўмаклаши давлат жамғармаси маблағлари хисобидан компенсация қилинади.

Бунда, микроқарз ҳамда унга хисобланган фоизлар қарз олувчининг (иля азсоларининг) топшириғига мувофиқ уларнинг хисобараваракларига халкаро пул ўтказмалари тизимлари орқали келиб тушган маблағлардан ушлаб колиши йўли билан ҳамда конун ҳуқжатларидан кўрсатилган бошқа усулларда тўланиши мүмкун.

Шунингдек, меҳнат миграцияси йўли билан хорижда вактнинчалик ишлаташтирилган ҳуққатига чиқиб кетаётган шахслар шуғулланishi мүмкун. Бўлган фаoliyat (ишлар, хизматлар) турларига тенглаштирилган ва унга ўзини ўзи банд қилган шахслар шахслар учун қўйилган ҳамда конун ҳуқжатларидан кўрсатилган бошқа усулларда тўланиши мүмкун.

Шунингдек, меҳнат миграцияси йўли билан хорижда вактнинчалик ишлаташтирилган ҳуққатига чиқиб кетаётган шахслар шуғулланishi мүмкун. Бўлган фаoliyat (ишлар, хизматлар) турларига тенглаштирилган ва унга ўзини ўзи банд қилган шахслар шахслар учун қўйилган ҳамда конун ҳуқжатларидан кўрсатилган бошқа усулларда тўланиши мүмкун.

Микроқарзлар хорижда ишга жойлашиш (шу жумладан, йўл ҳақини тўлаш ва меҳнат фаoliyatiga руҳсат олиш) билан боғлиқ харажатларни коплаш учун 10 милион сўмчага миқдорда бир йил муддатга берилади.

Шунингдек, жамғармаси маблағларни қўйилган ҳамда конун ҳуқжатларидан кўрсатилган бошқа усулларда тўланиши мүмкун.

МЕНДА САВОЛ БОР...

Бола боғчага келмаган куни учун тўлов ундирилмайдими?

— Кўпчилик болалар боғчага боради, бирок айрим ҳолларда ота-оналар фарзандларини маълум бир сабаблар билан боғчадан олиб қолишига ҳам тўғри келади. Базэйд бундай ҳол суринкали бўлиши мүмкун. Аммо кўпчилик боланинг боғчага бормаган кунлари учун ҳам тўлов келишиади. Айтинг-чи, болалар қандай ҳолларда боғчага бора олмаса ёки неча кун келмаса, боғча маъмурияти томонидан тўлов ундирилмайди?

Муроджон ЭДИЛОВ, Тошкент вилояти
Пискент тумани «Файзобод»
маҳалласи раиси.

Шерзод ПАРДАЕВ,
Мактабчага ва мактаб таълими
вазиғлариги хузуридаги
Мактабчага таълим агентлиги
бошқарма бошлиғи:

— Кўйидаги сабаблар билан боғчага кетма-кет 3 кундан ортиқ келмаган даври учун тўланган тўловлар кейинги тўловларни амалга оширишда олинади:

- ✓ боланинг ёки оиласи азсоларининг касаллиги сабабли;
- ✓ карантин ҳолатидаги бўлганинг туфайли;
- ✓ ота-оналардан бирининг ишдан (ўқишидан) бўш вақти даврида ёки бош-

ка сабабларга кўра.

Бунда боланинг келмаган кунлари сони бир кунлик тўлов мидорига олинирилди, кейинги тўлов суммаси камайтирилади.

Агар боланинг келмаган кунлари учун тўлов ҳали амалга оширилмаган бўлса, тўланши лозим бўлган тўловларни амалга оширишда олинади:

- ✓ боланинг ёки оиласи азсоларининг касаллиги сабабли;
- ✓ карантин ҳолатидаги бўлганинг туфайли;
- ✓ ота-оналардан бирининг ишдан (ўқишидан) бўш вақти даврида ёки бош-

— Махалламида ишлаб чиқарни корхоналари бор. Улар маҳалладаги ишсиз дәлларни касаначилек асосида ишга жалб этмоқчи. Бу – ҳар иккى томон учун ҳам фойдали келишудир.

Зеро, дәллар уйдан чимкаган ҳолда ишил бўлади, даромад топади, иш берувчи эса ташқаридан ходим изламайди.

Шу ўринда касаначи ва иш берувчига конунчиликда назарда тутилган имтиёзлар ҳақида мълумот берсаниз.

Башорат ШАМСИЕВА,
Самарқанд вилояти Жомбой тумани «Каттақишлоқ» маҳалласи раиси.

Касаначилик имтиёзлари ҳар икки томонга фойдали

Иброил ЖАББОРОВ,
Самарқанд вилояти
камбағаллики
қисқартириши ва бандлик
бош бошқармаси бошлиғи:

— Жорий йилнинг 23 февраль санаидан қабул қилинган «Касаначиликни янада ривожлантиришга оид қўшимча чорат-тадбирлар тўғрисидаги Президент қарорига кура, айни фаолият билан шуғулланувчи ларга катор қўйилаклар яраттиди. Қарор билан иш берувчиларга ўзини ўзи банд қилган шахсларни касаначилик сифатида жалб қилишга рұхсат берилди. Бунда касаначи сифатида жалб қилинган ўзини ўзи банд қилган шахсларни касаначилик фаолияти учун назарда тутилган имтиёзлар билан бирга, ўзини ўзи банд қилган шахслар учун белгиланган имтиёзлар ҳам кўлланниди. Шунгай кўра, ўзини ўзи банд қилган шахслар шуғулланниши мумкин бўлган фаолият (ишлар, хизматлар) турлари (19 та) рўйхати тўлдирилди.

2023 йил 1 марта 2026

Йил 1 январгача 3 ойдан кўп 30 нафардан ортиқ касаначиларни жалб қилинган ва касаначилек асосида ишлаб чиқарган маҳсулотлардан олган даромади жами даромадининг 60 фойзидан кўпни ташкил этган тадбиркорлар учун фойда ва айланмадан олинадиган соликнинг **солик базаси 50 фойзга камайтирилиб ҳисобланади, айрим давлат мулкляридан фойдаланганлик учун ижара тўлови **50 фойз миқдорда** белгиланади, давлат харидлари доирасида тузиладиган шартномаларда бўйртмачилар томонидан **50 фойз олдиндан тўлов** амалга оширилади.**

Карорга мувофиқ, «Уста-шоғирд» мактаблари ўқувчилари ижтимоий соликнинг ўзини ўзи банд қилган шахслар учун белгиланган тартибида тўлайди. Кам тавминланган оиласаларга **бояларни ва моддий ёрдам тайнилашда** упарничан касаначилик ёки қишлоқ хўжалигига мавсумий жалб қилинган бўйича ўқитиши учун — **БХМинг 40 бараваригача** (12 000 000 сўмгача), касаначилек асосида уйда ишлайтган ногиронларнинг иш жойини мослаштириш учун — **БХМинг 2 бараваригача** (600 000 сўмгача) субсидия берилади.

Президент қарори билан

Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги хурузида **Касаначиликни қўллаб-куватлаш жамғармаси** ташкил этилди. 2023 йил 1 марта жамғарма хисобидан тадбиркорларга ҳар бир касаначининг дастлабки 3 ой давомидаги фаолияти учун 1 ойлик даромади миқдорида бир марталик субсидия **касаначиликни ташкил этган маҳаллалар жойлашган ҳудудидан қатъи назар ажратилиди**.

Қолаверса, тадбиркорларга **2025 йил 1 январгача** касаначилек билан шугуланётган ишсиз ва иш кидирайтган, ихтиёмий дафтарларга киритилган фуқароларга асбоб-ускуналар ва хомашё ҳарид қилиш учун — **БХМинг 30 бараваригача** (9 000 000 сўмгача), касаначилек асосида уйда ишлайтган ногиронларнинг иш жойини мослаштириш учун — **БХМинг 40 бараваригача** (12 000 000 сўмгача), касаначиларни касб-хунарга ўқитиши учун — **БХМинг 2 бараваригача** (600 000 сўмгача) субсидия берилади.

Хоким ёрдамчилари тавси-

яси асосида тадбиркорларга айланма маблағларини тўйлиш учун ҳар бир касаначи учун **2 миллион сўмгача**, жами **300 миллион сўмгача** ийлилк **14 фойз**, б 6 ойгача имтиёзли давр билан 3 йилгача **кредит ахраталиди**. Жамғарма хисобидан ҳар бир касаначи учун **1 миллион сўмгача**, жами **150 миллион сўмгача** ийлилк **2 йилгача** муддатга **фойизсиз сусда берилади**. Мазкур кредит ва сусдалар тадбиркорлар талабига бинонан, касаначиларнинг пластик картасига ўтказиб берилиши мумкин. Давлет улуши мавжуд савдо мажмуалари ва дехкон бозорларидан **хунармандчилик ва касаначилик расталарни ташкил этилади**.

Умуман олганда, бугун касаначи ва иш берувчига берилётган имтиёзлар ҳар иккى томон манфаатдорлигини оширади. Қолаверса, маҳаллалarda айни соҳанинг оммавийлигини ошириб, уй меҳнати орқали даромад топиш, имтиёзларга эга бўлиш, алал-оқибат, оиласига бўрака киритишига хизмат қиласи.

ЖАРАЁН

Махалланинг хукуқий мақоми аниқ белгиланяпти

«ФУҚАРОЛАРНИНГ ЎЗИНИ
ЎЗИ БОШҚАРИШ ОРГАНЛАРИ
ДАВЛАТ ҲОКИМИЯТИ
ОРГАНЛАРИ ТИЗИМИГА
КИРМАЙДИ...»

И. МАТКАРОВ,
Хоразм вилояти
ҳокимлиги хуруидаги
фуқароларнинг ўзини
ўзи бошқарши органдари
ходимларининг
малакасини ошириш
бўйича ўкув курслари
директори.

Бунгун глобаллашув даврида кишилар орасида ижтимоий барқарор турмушни қарор топтириш, айниқса, ёш оиласаларнинг тинч-осуда турмушни тавминлашда фуқароларнинг ўзини ўзи бошқарши органди сифатида махалланинг ўрни бекітес. Бу вазифаларни самаралари бажариши учун эса, хукукий асослар кафолати асосий Қонун – Конституциясида акс этириши лозим.

Куонарлиси, янги таҳрирдаги Конституцияда мана шу жижатлар ётибогра олини. Алоҳида таъкидлаш керакки, янги таҳрирдаги Конституция лойиҳаси халқимизнинг Фикри, таклифлари асосида тайёрланди. Мен ҳам шундай мухим бир тарихий ҳарадёда ўз тақлиф билан иштирок этганимдан фурунланаман.

Хусусан, алоҳида Конституцияга «Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқарши органдари тўғрисидаги» Конуннинг 8-моддасидаги «Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқарши органдарни давлат ҳокимияти органлари тизимиға кирмайди» деган мазмундаги нормани асосий Қонунга киритиш юзасидан тақлиф юборгандим.

Ушбу тақлиф «Ўзбекистон Республикаси Конституцияси тўғрисидаги» Конун лойиҳасининг 127-моддасидан, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқарши органдари давлат ҳокимияти органлари тизимиға хамо махаллай аҳамиятга молик масалаларни фуқароларнинг манфаатларидан, ривожланишининг тарихий ўзига хос хусусиятлардан, шунинеде, миллий қафтиллардан, маҳаллий ўрд-одатлар ва айнаналардан келиб чиқкан ҳолда, конунга муофик мустакил рашида ҳал этишга ҳакли эканлиги билан ўзи бошқарши органдарни хусусан, махалланинг барқарор ва самаралари фаолият юритишида, аввало, унинг хукуки кафолатланган бўлиши лозим.

Мухим, Ўзбекистон Республикаси қонунчилиги биринчи маротаба Асосий Қонунда Ўзбекистон Республикасида фуқароларнинг ўзини ўзи бошқарши органдарни давлат ҳокимияти органлари сирасига кираслиги аниқ белгиланмокда. Бу Ўзбекистонда мухим институт саналган махалланинг ўзига хос Конуний асосини яратади.

МЕНИНГ КОНСТИТУЦИЯМ!

ХОЛАТ

Махалла чипта мажбуран сотилмаган, лекин...

Куни кечя Ўзбекистон Республикаси ҳалқ артистлари Зулайхон Бойконова ва Абдухосим И smoилов концертига Самарқанд шаҳридан махаллаларнинг хотин-қизлар фаолларига мажбуран чипта тарқатилгани ҳақида хабарлар тарқалди.

Жумладан, самарқандлик маҳалла раиси Т.Рахматуллаев маҳаллалардаги хотин-қизлар фаолларига тўртгандан (215 та маҳалла X = 4 = 860!) читоб сотиб олишлари мажбур қилинганини чипта сотидиган мусасса амаслигига тушунтирилган.

Мазкур концерт дастури бўйича чипта сотиш ишларига Самарқанд вилоятидаги хокимлик, ташкилотлар, хусусан, камбағалликинни қисқартириш ва бандлик бош бошқармасининг ҳамкорлиги йўқлиги мэълум килинган.

Ўз навбатида ҳақида савол туғилади. У ҳолда чипталарни ким мажбуран тарқатган?

Самарқанд вилоятни камбағалликинни қисқартириш ва бандлик бош бошқармаси мэълум килишича, концерт дастури бўйича чипта сотиш ишларига ҳамкорлиги йўқлиги мэълум килинган.

Бошқарма муносабатида ёзилишича, ҳақиқатдан ҳам Ўзбекистон Республикаси ҳалқ артистлари Зулайхон Бойконова ва Абдухосим И smoилов концерти чипталарини сотишини «Абдувоҳид Саломат шоу меҳр» номли ойланив корхона ташкил этган.

Бу корхона масъуллари илга-

ри кўп дастурлар бўйича собик Махалла ва ойлани қўллаб-куватлаш ҳамда Махалла ва нуронийларни қўллаб-куватлаш бошқармасига мурожаат килиб, ҳамкорлик таклиф этган. Бирок бошқарма маъмурияти томонидан уларга бошқарма чипта сотидиган уларга олинивий мусасса амаслигига тушунтирилган.

Хайрулло АБДУРАХМОНОВ.

Шахс судланган бўлса, оиласи жабр чеккан...

Эътироф этиш зарурки, янгиланётган Конституцияда бунгуни кунда энг долзарб бўлган, кундалик ҳаётимизда дуч келинётган ҳамда кўпчилик фуқароларнинг норозилигига сабаб бўйлаётган мажхунат межнат, межнат миграциясидаги муаммолар, шахснинг судланганинг унинг яқин қариндошларни тасъири, ўй-жойларининг дахлизилиги, межнатга ҳамзатида котиладиган миқдори каби холатларнинг ечими ўз аксими топган.

Жумладан, Конституциянинг 28-моддасида «шахснинг судланганилиги ва бундан келиб-билим фуқароларнинг ҳукуклари ҳаётимизда чеклашадиган ҳукуклини чеклаш учун асос муроммад, деб белгилаб кўйилаётгани ёшларимиз учун, яйни, ўз келажагини Ватан химоячиси ёки ҳукукни муҳофаза килувчи органлар ходимлари сифода кўрувчи, ушбу касбни орзу килувчи

кунда, балки келажакда ҳам хеч бир шахснинг ҳукуклари унинг яқин қариндошларининг судланганинг сабаби чеклашига йўл қўйилмаслигини кафотлайди.

Шу ўринда таъкидлаш лозимки, Конституция қабул килингани заҳоти ҳаётимиз бирданига ўзгариб, муаммоларимиз барҳадар топиб қолмайди. Референдумдан кейин ҳам тинимсиз меҳнат килишимиз, янги-янги ғояларни ҳаётга тадбир этишимиз, конунларга ўзгартишлар киритишмиз, бир сўз билан айтганда, инсон кадр-киммати, унинг муносиб ҳаётти учун курашни давом этиришимиз зарур булади.

Шавкат Мирзиёев ўз президентлик фаолиятининг дастлаби куннарида онок юкоридаги тартибида карши эканини билдириб, чек кўйган бўлса-да, бундай норманинг бирон-бир Конун ёки фармонда эмас, балки айнан Ўзбекистон Конституциясида белgilab кўйилиши нафақат буғунги

Бахром МУРОДОВ,
Ўзбекистон Республикаси
Ҳамоат ҳаффизлиги
университети доценти.

ВАЗИЯТ

WWW.UZMAHALLA.UZ

МЕНДА САВОЛ БОР...

Алимент тўламаган энди қамалмайдими?

— Сир эмаски, маҳалладаги асосий мурожаатлар алимент ундириши билан бўғлиқ бўлади. Кўнглорда алиментдан қарздор оталарга кўлланган жазодан мурожаатчилар манбаатдор бўлмайди. Яъни бу холда баривор қарздорлик сақланиб колади. Якинда конунчиллик ўзгартириш киритилиб, алиментдан қарздор оталар мажбурий ишга жалб қилинши белгиланибди. Шу маълумот ростми?

Хуршида ҚУРБОНОВА, Риштон туманидаги «Ўрат» маҳалласи хотин-қизлар фаоли.

Фаррух ТОШПУЛАТОВ,
Бош прокуратура хузуридаги Жамоатчилик билан алоқалар ва ҳукукий ахборот бўлими бошлиғи:

— Биламизки, шу кунгача вояга етмаган фарзандининг тъминоти учун алиментларни ўз вақтида тўламаган шахсларга 15 сутка камоқ ёки БХМинг 20 баравари маймурлиқ жарима бор эди. Мисол учун, 2021 йилда алимент тўлашдан бўйин товлаган 5,3 минг, 2022 йилда эса 8,7 минг нафар фуқаро маймурлиқ жаросига тортилган. Аммо конунчилидаги бундай чоралар алимент олуви чономонга ҳеч қандай наф бермасди.

Шу бос хотин-қизлар ва болалар ҳукуқларини химоя килиш тизими янада такомиллаштирилиши муносабати билан айрим қонун ҳуҷжатларига ўзгартрилиш ва қўшимчалар киритилиб, жазо чоралари қаторига 120 соатгача ҳақ тўланадиган жамоат ишларига мажбурий равшиз.

Бунда ҳақ тўланадиган жамоат ишларига жалб этиладиган шахслар иш ҳақининг 50

фоизи алимент мажбурияtlари бўйича қарзни тўлашга йўналтирилади.

Конунинг аввали гахририда бунинг учун 15 сутка муддатга маймурлиқ жарима бор эди.

Майлумот учун айтиш керак, мажбурий ижро бюроси идорасига келиб тушган 48 минг 200 дан ортиқ мурожаатнинг 25 минг 600 таси, яъни 53 фоизи алиментга оид бўлмоқда. Жорий йилда алимент ижро ҳуҷжатлари бўйича моддат ёрдамга муҳтож фарзандлар фойдасига 495 млрд. сўмлик алимент пуллари ўндирилган, 2,2 млрд. сўмлик 13 та ўй-жой ва 255 млн. сўмлик 2 та транспорт воситаси алимент олувивларга олдиндан тўлов сифатида берилиши таъминланган.

МИБ ҳузурида ташкил этилган «Алимент тўловларига давлат максадли жамғармаси хисобидан 487 нафар алимент олувивлар фойдасига жами 2,2 млрд. сўм маблағ йўналтирилган.

МИБ аралашуви билан 6 мингдан зиёд қарздор ишга жойлаштирилган, 11,200 дан ортиқ оиласидар яратширилган.

Хайрулло АБДУРАҲМОНОВ.

НУҚТАИ НАЗАР

Аттракционлар қанчалик хавфсиз?

— Якинда курсошларимиз билан пойтхатимиздаги ғофур ғулом номидаги истироҳат бўғига бордик. Аттракционлардан бурида учуб кўрсан, бирок қандайдир носозлик юз бераб, курсош қизларимиз курилманинг тегасида қолиб кетди. Тезо беф ходимлари етиб келип, тедаҳодиларни пастга олиб тушишди. Ҳавфсизлик чоралари вақтида кўрилмагандо юкоридагилар кўрканийдан ёки эҳтиётсизлик сабабли пастга қулаши мумкин эди. Айтинг-чи, беф ёки парклардаги аттракционлар ҳавфсизлигини ким назорат қиласди?

Гуллола АВЛОҚУЛОВА, Қашқадарё вилояти Яккабоғ тумани.

Олимжон ЖЎРАЕВ,
Саноат ҳавфсизлиги давлат қўмитаси назорат-профилактика фаолиятини таҳжил килиш ва мувофиқлаштириш бошқармаси бошлиғи ўринбосари:

— Саноат ҳавфсизлиги давлат қўмитаси томонидаги 2022 йилда худудлардаги жами 143 та маданият ва истироҳат боғларига ўрнатилган 1 879 та аттракцион кўздан кечирилиб, ҳавфсиз фойдаланиш тарабларига роён этиши ҳолати ўрганиб чиқилган. Шундан 574 та аттракцион фаолияти вақтинача тўхтатилган, 1 521 нафар инженер техник ва раҳбар хо-

димларга жарима солинган. Бирок шу ерда бир масала бизни ҳам кийнайди. Парк ёки истироҳат боғларидаги камчиликларни ўрганинг чиққанимиздан сўнг у ерга қайтиб киромтамаймиз. Қайта кириш учун Омбудсмандан руҳсат олишимиз керак. Текшириш ваколатимиз кам бўлса-да, ҳозирги кунда байрам тадбирларидан аввал мавсум давомиди инспекторларимиз томонидан профилактика тадбирлари ўтказиб келинганини. Бунда камчиликлар кўрсатиб берип, ҳар битта аттракционнинг тараба жавоб берисиши ё бермаслиги бўйича аттракцион эзлари билан тушунтириш ишлари олиб бориляпти, ҳулоса қоғозлари тақдим этилашти.

Аммо биз берган хулосалар камчиликлари топилган ҳамда белгиланган талабларга жавоб бермайдиган аттракционлар фойлиятини бутунлаш тухтатиб кўшишга етариш асос бўйламайти. Ваҳоланки, бу бўйича ҳар бир худуддаги ҳокимият органларига, беф маймуриятига маълумотлар тақдим этамиз. Лекин бу мурожаатларнинг ижроси кониқарли дараҷада эмас. Чунки ҳар битта аттракцион ёки беф аттракцион субъекти. Шу нуқтаи назардан аниқланган камчиликлар юзасидан аттракцион ёки истироҳат боғларининг (тадбиркорнинг) фаолиятини тўхтатиб кўшишга асосимиз етариш бўлмаяти.

МУЛОҲАЗА.

Мутахассис жавоби билан танишдик, ундан анлаганимиз шу бўлдики, парк ёки боғлардаги аттракционлар фаолияти назорат қилинади, камчиликлари бўлса, аниқланади ва тегиши масъулларга бу ҳақда майлум қилинади. Бирок таъсир чоралари кўрилмайди.

Айнан юкоридаги бош-бошдоқлик, масъулиятни бир-бирининг элкасига юқлаш түфайли аттракционларда бахтисиз ходисалар юз бермаяпти? Юкоридаги саволда қайд этилган воеа пойтахтда содир бўлган ва яхшини ҳеч ким жабрланмаган. Бирок Тошкент шаҳрининг кок марказидаги боғда ахвол шу бўлса, вилоятлардаги аттракционлар ҳақида нима дейиш мумкин?

АНИҚ МИСОЛ.

Жорий йилнинг ўзида бу ҳолатлар бир неча марта тақорланиди. 23 марта куни Риштон туманинда 2005 йилда түғилган киз «Ар-Рошидий» маданият ва истироҳат боғидаги «Карокумпар кемаси» номли аттракциондан учайди, эҳтиётсизлик оқибатида ту-

шиб кетган. Камера тасвиридан олинган майлумотга кўра, 17 ёшли фуқаро аттракционнинг махкамаланган ҳимоя занжирини ўз кўли билан бўшатиш юборганди. Тоғ-кон, геология ва саноат ҳавфсизлигини назорат қилиш инспекциясининг майлум қилишича, мазкур аттракцион кўлбала усууда ясалган бўйлиб, ўтган ийли тадбиркор томонидан

ўзбошимчалик билан ўрнатилгани. 26 марта куни Бухоро шаҳридаги «Сомонийлар» истироҳат боғидаги «Твисттер» аттракционида биттига аргимчоқ ўз ўти атрофидан чиқиб, тахминан 6 метр узоқликка учиди кетиб, ўша пайтода аргимчоқда бўлган ёр-хотин ва уларнинг фарзанди тан жароҳати олган. Текшириш

ларда аттракцион статик ва динамик синовлардан ўтказилмаган, белгиланган тартибда руҳсатнома олинмагани, жавобдаги шахс тайинланмагани аниқланган.

Афсуски, бундан аввалигина ийларда содир бўлган шундай ходисалар оқибатидан ўтим холатлари ҳам кузатилган. Ҳақли саволлар түғилиди:

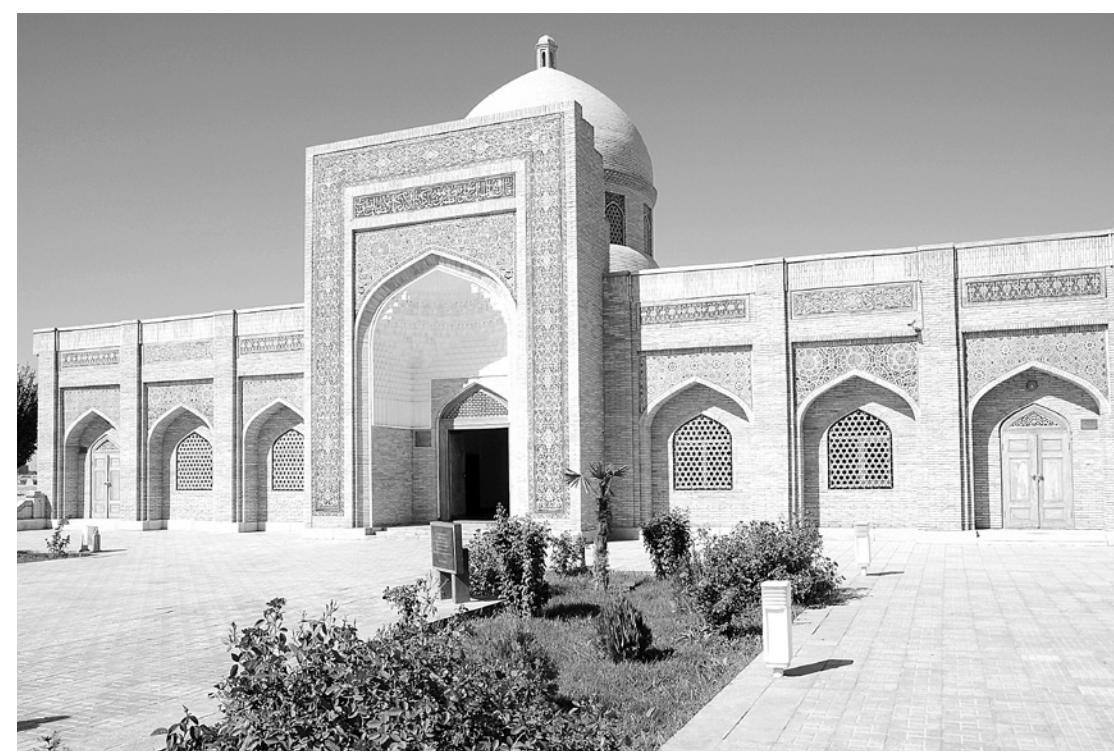
нега мутасадилар ҳар бир аттракционни доимий техник назоратдан ўтказиб турмайди? Текширида носоз деб топилган курилмалар нега яна доимигидек фаолият кўрсатавради? Аттракционлар тадбиркорлик субъекти экан, уларга нисбатан қонун ишламиядими? Тадбиркорлар фаолиятига асосизз аралашиб чеклана-

ётган экан, нега буни улар сунистельмол қилишига жим қараб туриш керак? Е бу ишлар тартибида олиниши учун аттракционларда кимдир жароҳатлашини керакми? Қаҷон хулоса чиқарамиз?

Масъуллардан жавоб кутиб қоламиз...

М.НУРАЛИЕВ.

Накшбандий максад ва матлабга етишган маскан

Кўп мутахассислар эътирофича, Ревратун кишлоғи мукаддас қадамжолардан хисобланади. Бунинг сабаби Ҳазрат Накшбанд тариқат йўлиниң иккialiри, яъни 25-30 ёшларда шу қишлоқда яшаганлар. Бу ҳақида Абул Муҳсин Муҳаммад Бокир ибн Муҳаммад Алининг «Макомати Ҳожи Ҳаҳоуддин Накшбанд» китобидаги маълумотлар келтирилган.

Жумладан, ул зот тарикат йўлининг аввалигига йиллари Заримтан кишлоғи якнидаги Ревратун кишлоғи яшаганлар. Бу макон хозирда Гулхоз, деб аталади ва рус босқини давригача жуда катта беф, масжид, хонаҳоҳи макон бўлганди.

Муқаддас маскандигининг яна бир боси Ҳазрат Баҳоуддин талаба оғир юкларини кўтариши кувватини атас этганидаги Баҳоуддин Накшбандда дастлаби илоҳий жозиги, фано ҳолатлари содир бўлган жой, максад ва матлабга эришганларидаги тўғрисидаги аввали илоҳий хабар келган жой ҳам шу маскандир. Қуидат келтириладиган Абул Муҳсин Муҳаммад Бокир ибн Муҳаммад Алининг «Макомати Ҳожи Ҳаҳоуддин Накшбанд» китобида бу холат шундай тасвириланади.

«Накшбандий максади ғоҳ, максад ва матлабини нима бўлса унга

маҳва ва фано ичиди менга «Оғоҳ бўл, максад ва матлабини нима бўлса унга етдинг ва уни топдинг», – дедилар...

Майлумки, Абдуҳолик Фиждувоний Баҳоуддин Накшбандга мазнавий узот хисобланади. Моздухон мозориди рўй берган ходиса бунга ёрқин мисолидир.

Баҳоуддин Накшбанд ўша мозорда Абдуҳолик Фиждувоний руҳононларни билан учрашувдан олдин Ревратунда бўлғанлар. У ердан чиқиб, Ҳожи Муҳаммад Восе («Шайхон» маҳалласи худудида) ва Ҳожи Ажванди Наби Машварат («Айрончи» маҳалласи худудида) қадамжоларини зёррат қиласидилар.

Моздухон зиёратгоҳи Ревратун кишлоғи якнидаги Роҳобод кишлоғида. У ҳалиқ тилида Мазорхон, деб юритилади.

Юкоридаги барча майлумотлар ёки бу жиҳатдан Руҳобод ва Ревратунга бориб тақалади ва бу жойнинг табаррук зиёратгоҳлик даражасини янада оширади.

Рахим МАҚСУДОВ.
Қизилтепа тумани.

